

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

ELŐFIZETÉSI ÁR:		Felelős szerkesztő:	Kiadótulajdonos:	Hirdetéseket és nyilttéri közleményeket
Egész évre . . . 12 kor.	Negyedévre . . . 3 kor.	BITTERMANN SÁNDOR.	BITTERMANN NÁNDOR.	a kiadóhivatal vesz fel és azok előre fizetendők.
Félévre . . . . 6 kor.	Egyes szám ára 20 fillér.			MEGJELEN MINDEN KEDDEN ÉS PENTEKEN.

Közös konyha.

Zombor, 1907. aug. 8.

A mai drágaság, mely — félő — nem esökkenni, hanem még emelkedni fog, valamint a cselédbajok, melyeknek orvoslását — úgy látszik — hatósági és törvényhozási intézkedésektől is hasztalan várjuk, elviselhetetlen teherként nehezdednek főleg a kis javadalmu tisztviselő családok háztartására. Az ez ellen való védekezés szükségének élénk érzete bírta rá a nagybecskereki tisztviselő családokat a tömegháztartás eszméjének életbeléptetésére.

Amit az egyes családok külön-külön meg nem bírhatnak, bizonyosan megbirják, ha egyesítik erőiket. Negyvenötven család, negyvenötven elégedetlen s ennél fogva sokszor ellenséges indulatú, amellet tudatlan s tudatlanságával még rosszakarat nélkül is sok kellemetlenséget és kárt okozó szakácsnéjával, közönséges tapasztalás szerint képtelen jutányos és mégis kifogástalan élelmezésben részesíteni tagjait. Ellenben ha ez a negyvenötven család közös konyhát alapít, elsőrendű kitűnő

szakácsnét alkalmazhat olyan fényes fizetéssel, mely míg egyfelől nem rúg fel hatod-, sőt nyolcadannyira sem, mint a negyvenötven külön szakácsnénak bére összevéve, másfelől az alkalmazottat megelégedetté, megelégedése pedig kötelessége lelkiismeretes és pontos teljesítésére hajlandóvá és készséggé teszi. Azonkívül az élelmi cikkek tömeges beszerzése is jelentékeny árkülönbséget elérését teszi lehetővé a közös háztartás javára.

A közös konyha jutányosságánál még többre becsülendő etikai jelentősége. Nemesak azért, mert sok fölösleges erőt felszabadít olyan munkára, melyhez több a kedve és tehetsége s ezzel felszaporítja a világ termelő erő-tőkáját, hanem legfőképen azért, mert betömi a családi békétlenség és viszály örökös kútforrását s a családayát, kit eddigi nyomoruságunk a konyhára kárhóztatott, visszaadja a családi szentélynek s a gyermekszobának.

Ime ezekkel az örvendetes tanulságokkal szolgál az első közös háztartás, a nagybecskereki, mely megküzdvén

a kezdet nehézségeivel, a konyhában is érvényesülni szerető egyéni izlés idegenkedésével és bizonyos elemek mesterkedésének ellenaknamunkájával, fényesen bevált s ezzel példát mutatott arra, mint igyekezzék a kis javadalmu zásu értelmiség segíteni magán a szeretlen drágasággal és a túrhetetlen cselédmizériákkal szemben.

Ajánljuk az érdekeltek figyelmébe a „Budapesti Hirlap“-ból átvett alábbi cikkünket, melyben Hollósné Grobois Nandin tárgyilagosan beszámol a nagybecskereki közös konyháról, a helyszínen szerzett tapasztalatairól.

* * *

A közös konyha szervezete.

A közös konyha létesítésének eszméjét a túrhetetlen drágaság és az örökös cselédmizéria adta. A cselédek nagy része Amerikába vándorol ki, aki meg itt marad, az mezőgazdasági munkába áll, ahol hatvan koronát is megkeres egy hónapban a tavaszi és nyári időben. Ezzel az összeggel aztán inkább otthon a falujában tengődik, mintsem szolgálatba lépjen. Az a kevés pedig, aki szolgálni megy, olyan lehetetlen követelésekkel áll elő, amelyeket a gazdasszony a leg-

A „BÁCSKA“ TÁRCÁJA.

SZERELMEMÉRT . . .

*Szerelmemért szerelmet úgy sem adhatsz:
Egy régi láng szivedben most is ég;
Egy régi lánc örökre lebilincsel
S halvány fellobbanásod dörögés!*

*Oh, mondd, hiába töled mit reméljek?
S te is hiába mért gyötröd magad? . . .
Elég, ha egyszer szép szemedbe néztem
S számomra abból röpke üdv fakadt!*

*. . . Az éjben, honnan jöttem, — visszatérek,
Hogy senki meg ne lássa sebemet! . . .
Elég, ha egyszer szép szemedbe néztem
S szemembe egyszer nézett szép szemed!*

Király Gizy.

Emberek.

Irta: **Engländer Rezsó.**

(Vége.)

Hosszabb ideig nem kap választ. Társa mellére horgasztott fejjel gondolkozik. Majd lassan fölemeli fejét és erősen, komolyan a legény szeme közé néz:

— Ide hallgass János! Ha kint a világban történik ilyesmi, akkor nyíltan mindenki szemeláttára törnek egymásra és ontják egymás vérét. Mi nekik egy emberélet! És nem az a győztes, akinek igaza van, hanem aki jobban bírja a fegyvert. Így az urak. A parasztok meg lesből törnek egymásra. Le-csapnak, mint a héjja a gyanutlan zsák-mányra. De hát mi nem vagyunk sem urak, sem parasztok. Mi emberek vagyunk. Keressük meg a becsületet, igazságos megoldást. Bizzuk magunkat a végzet ítéletére. A

sötét titokzatos végzetre, mely itt lappang körülöttünk a bánya mélyében.

A hármastárnában elvesztettük az ér fonalát. Beleveszett a közetbe. Kezdjünk dolgozni. Te az egyik oldalon, én a másikon. Amelyikünk naplemente előtt ráakad, azé az asszony. Ha neked itéli a végzet, én lemondok. Ellenkező esetben tudni fogod a kötelességed.

A legény szó nélkül nyújtja oda a kezét, aztán leszállnak. Lent vállukra vetik csákányaik, övükbe akasztják a lámpásokat és megindulnak a hármastárna felé.

És megkezdődik a munka, a harc lent a föld titkos mélyében, egy mosolygó csapódár piros asszonyért. Megkezdődik a harc a végzettel. Nem azzal a tunya álmos végzettel, melyre lomhaverű jellemek várnak, kik nem azért kimélik egymást, mert nem tartják emberinek, nem tartják igazságosnak és

FENNÁLL 1824. ÉV ÓTA.

Husvéth István

műfestődjé és kémiai tisztító intézete Zomborban.

Elfogad uri, női és gyermekruhákat
TISZTÍTÁSRA ÉS FESTÉSRE
a legolcsóbb árak mellett.

jobb akarral sem tud teljesíteni. A közös konyha eszméjét élelmes és aldozat-kész férfiak fölkarolták és fáradhatatlan ambícióval s szívós akarral megvalósították. Mikor már a választmány megalakult, kibéreltek egy szép tágas helyiséget, amelyet a konyhához szükséges eszközökkel felszereltek, megfogadták a személyzetet és megnyitották az első közös konyhát Magyarországon, amely már is valóssággal áldásos munkásságot végez.

Aki a közös konyha tagja akar lenni, az fölveteléért jelentkezik a titkárnál. A jelentkezéskor igazolja, hogy a felszerelési költségek díját, husz koronát, már lefizette. Ugyanekkor bejelenti, hogy hány teljes vagy fél porció ételre van szüksége s ebédet és vacsorát kíván-e, vagy csak vacsorát. A közös konyhának egyénileg meghatározott tagszáma nincs. A konyha egyelőre hatvan porció étel előállítására van berendezve. A választmányának azonban joga van hozzá, hogy az ételporciók számát fölemelje vagy leszállítsa.

Az élelmezés áll ebédből és vacsorából, vagy pedig csupán csak ebédből. Az, aki ebédet és vacsorát fizet és az, aki csak ebédet jegyzett, egyformán fizeti a felszerelési költségeket.

A konyha négy tál ételt ad délben: levest, húst mártással és körítéssel, peccenyét vegyes salátával vagy főzeléket sült s kirántott hussal és tésztát. Az ételsort mindig az épen szezonzerű ételek beillesztésével állítják össze. Este két tál ételt osztanak: peccenyét körítéssel és ismét sült vagy főtt tésztát.

Az ételsor összeállítása.

Azt, hogy mi legyen naponként az ebéd és vacsora, a közös konyha tagjai közül kisorsolt négytagú hölgybizottság állapítja meg. Ezt a bizottságot a gazda minden hét elején sorsolás útján állítja össze, úgy hogy ebben időközönként fölvaltva minden egyes tag részt vehessen. A bizottság tagjait előbb az összeközlő, azután mindig azok közül a tagok közül sorsolja ki, akik még nem voltak a bizottságban.

Ez a négytagú s hetenként változó hölgybizottság nem szerencsés gondolat. Ezen a vezetőségnek a konyha fennmaradásának

magukhoz méltónak kiaknázni az erőt, melyel másek fölött állanak, hanem mert kényelmebb és kevésbé veszedelmes az igazságszeretet köpenybe burkolózva lomhán bevárni, míg az idők során elővánszorogva végzetnek csufolt gonosz, ármányos véletlen. Nem ezzel a végzettel szállanak sikra, hanem a mindent leromboló vagy egekig emelő vaskezü igazsággal, melyre nem lehet hamis köpenybe tespedt becsületérzéssel várni, hanem ki kell hívni akarraterős lélekkel és becsületes munkával.

Egyikben sincs hiány. A végsőre elszánt akarraterős lélekkel és becsületes igyekezettel dolgoznak. A tárna falain végigreszkető imbolgó lámpafényben megcsillanak időnként a csákányok, amint hatalmas karok nagy mozdulattal emelik fejük fölé, hogy romboló erővel csapjanak le a hideg, érzéketlen köre és leváltszák helyéből. Nyomában sötétlen izzó feszült tekintetek kutatják... a jövőt.

Folyik a nehéz munka késő órákig. Rendesen sápadtabb arccal, kettőzött erővel, izgatottságtól remegő testtel dolgozik a két vetélytárs. Az idő nyilsebesen repül. A lejáratnál beszűrődő gyöngye világosság lassanként eltűnik, az alkony ráborul a földre és megkezdődik a felszállás.

érdekében okvetlenül változtatnia kell. Nem szabad megengedni, hogy a főzésbe olyan sok embernek legyen beleszólása. Mindenki másképpen elkészítve szereti az ételt. Magam voltam tanúja, mikor a hölgybizottság egyik tagja megintertpellálta a szakácsnőt, miért rántja be olyan híg a főzeléket, mikor ő sűrűen szereti, a csirkét miért süti olyan világosra, sokkal ropogósabb az, ha barnapirosra sül, a legutóbbi meggyrétes meg ugyan savanyu volt. Alig pár percre rá jött a másik hölgy és rászólt a szakácsnőre, hogy miért rántja be olyan sűrűre a főzeléket, mikor ő hígabban szereti, a csirkét pedig máskor ne süsse barnapirosra, mert egészen kiszárad s a legutóbbi meggyrétes olyan émélygős édes volt, hogy alig tudta megenni. És jött a harmadik, negyedik és mindegyiknek volt valami kifogásolni valója. Már mostan melyik kedve szerint főzzen az a szegény szakácsnő? Azután mind a négy magával hozza az otthon összeállított, egész hétre szóló étlapot. Természetesen ezt is mindegyik a maga szája szerint csinálja. Délután négy órakor ültek össze a hölgyek, hogy együttesen megállapítsák az étlapot és hét órakor még mindig tanácskoztak, pedig az egyik hölgy már akkor le is mondott a maga étlapjáról és a választást a többire bízta. Az is hiba, hogy ezek a szövetségzett hölgyek tekintet nélkül az időre és költségekre, a legdrágább és legkomplikáltabb ételeket vesznek az étlapjukra, mintha csak egyik a másikat tul akarná licitálni a finom izlés dolgában. Megesett már, hogy olyan tortákat rendeltek, amelyeknek elkészítésével egész éjjel fáradozott a szakácsnő. Hiszen a magánháztartásban is a gondos gazdasszony bölcs beosztással el, a drágábbat az olcsóbbal, a hosszadalmasabbat az egyszerűbbel váltja föl. A vezetőség úgy akar ezen a dolgon segíteni, hogy a jövőre csak haromtagú hölgybizottságot választ, de az egész évre, akik méltányos belátással és a vezetéshez szükséges szakképzettséggel fognak örködni a közös konyha ügymenetén. Am ez mind olyan hiba, amelyek a kezdettel járnak és amelyekben a vezetőség idővel segíteni fog és mert az

intézmény erős alapon áll, bizonyos, hogy az átalakulása is nemsokára mintaszerűvé válik.

Világosabb áttekintés végett bemutatjuk a legutóbbi étlapot:

Julius 22., hétfőn, ebéd: Husleves májas galuskával. Marhahus burgonyával körítve, sóskamártás. Zöldbab-főzelék kirántott csirkével, Meggyesrétes.

Vacsora: Rostbőf rizszsel. Tejfölös pogácsa.

Julius 23., kedden, ebéd: Paradicsomleves csipetkével. Tökfőzelék sertéskarajjal és szelettel. Stefánia-sült makarónival. Palacsinta turóval és dióval töltve.

Vacsora: Rostélyos hagymával, burgonya-piré. Császármorzsza.

Julius 24., szerda, ebéd: Husleves kockás tésztával. Marhahus rizszsel körítve, ribizke-mártás. Paradicsomos burgonya, borjüveséssel és combbal. Diós metélt.

Vacsora: Tejfölös csirkepaprikás galuskával. Burgonyametélt.

Julius 25., csütörtökön, ebéd: Gulyásleves burgonyával. Töltött tojás. Kapros káposzta sertéskarajjal. Almás és barackos rétes.

Vacsora: Bélszín, vadmódra, zsemlyegombóccal. Tojásos galuska.

Julius 26., pénteken, ebéd: Savanyu tojásos leves. Töltött jurgetta. Sült csirke uborkasalátával. Turós gombóc.

Vacsora: Lábas-rostélyos burgonyával. Káposztás kocka.

Julius 27., szombaton, ebéd: Barnaleves. Marhahus, sült burgonyával, tejfölös torma-mártás. Kelkáposzta rántott sertéskarajjal. Diós killi és patkó.

Vacsora: Borjupörkölt galuskával. Turós csusza.

Julius 28., vasárnapon, ebéd: Raguleves apró gombóccal. Piritott libamáj. Töltött káposzta. Libapeccenyé vegyes salátával. Dobos- és piskóta-torta.

Vacsora: Hideg sertéskaraj és combkovászos uborkával. Piskóta-tekeres.

Az étel kiosztása.

A porciók bőségesek. Egy porció annyi, mint a vendéglőben másfél. A levesből és főzelékből körülbelül kétszerannyit adnak. A

A munka mindenütt szünetel már, csak a hármastárnában dolgoznak még kétségbeesett elszántsággal, de minden eredmény nélkül. Minden csákányütés újabb és újabb kőbe ütközik. Hangos dübörgéssel szakadnak le a kődarabok, röpülnek az éles szilánkok, belevágódnak a szenvedélyükben már elővigyázat nélkül dolgozó munkások arcába, úgy hogy nyomukban kiserked a vér. Hideg veríték lepi el homlokukat, szemük sötét, lobogó, hareszomjas tűzben ég és féktelen emberföltötti erő remegteti izmaikat. Egyre sűrűbben ismétlődnek a csákányütések, s halk tompa kacagással felel a visszhang. Hiába... a végzet elrejtőzött.

Vége nem dolgozhatnak tovább. Sürgetik őket, mert legtöbben már felszálltak. Fáradtan hajítják el csákányaikat, megtörlik izzadt homlokukat s szó nélkül indulnak a többivel.

Amint felérnek, langyos szellő simítja végig sápadt homlokukat. Ezer és ezer apró esillag vonja be szelid fényvel a tájat. Csendes, nyugodt, békét lehelő est fogja őket körül s valami nyugalmas érzés lopja be magát a szívükbe. A tudat, hogy ismét fent vannak a föld felszínén, új erőt önt fáradt tagjaikba. Gonosz, kinzó álomnak tűnik az egész balga

hare és mintha mindent, ami salak az emberi lélekben, lent hagytak volna a föld méhében, az örökös kikutathatatlan sötétségben s csak tiszta nagy érzésüket hozták volna fel magukkal: az az egy gondolat foglalja le mindkettőt, hogy nem méltó hozzájuk, a föld erős, becsületes munkásaihoz, kik diadalmasan küzdenek meg ezer földalatti veszéllyel, tönkretenni egymás életét egy hitszegő csapodár asszony miatt.

A többi munkás ki közelebb, ki távolabb már mind hazamenőben van, csak ők állanak még ott egyedül a bányáüreg szájánál és konokul kerülik egymás tekintetét.

Vége az asszony ura szólal meg ismét elsőnek:

— Nekem nem kell. Az olyan asszony, aki nem becsüli a hites urát és másra veti a szemét... nekem az olyan nem kell.

A másik kissé habozik, aztán megszólal ő is:

— Ha téged... ha olyan embert, mint te, nem tud becsülni... hát engem... Nem kell... nekem se kell...

Büszke öntudattal vetik föl fejüket. Az önmaguk fölött győzedelmeskedő jellemek egetverő diadalmamora lobog a szemükben és kérges jobbuk erős, becsületes szorításban kulcsolódik össze.

főzelékhez azonkívül még a hussal vásárolt ráadást, disznó-bokát, fülét és a többit is adják, ami magában megfelel egy tál ételnek, de ezt az étlapon nem is említik. Egy szép libából négy porciót osztanak, a csirkéből kettőt, de mert többen panaszkodtak, hogy a csirke még apró és így kevés, a jövőre több csirkét adnak. A marhahusból és peccenyéből két jókora szeletet, a töltött tojásból nyolc darabot és a tésztából négyet adnak egy porcióba. És ami a fő, az étel kitünő jó. Bőségesen és majdnem pazarul főznek; például a főtt tésztához és réteshez finom libaszirt használnak. Egy egész héten keresztül mindennap megízleltem az ebédet és vacsorát és egyetlenegyszer sem találtam semmi kifogásolni valót. Azaz mégis kifogásoltam valamit, még pedig azt: hogy nagyon is fényűzően főznek és ezért meg is kérdeztem, hogy nem dolgoznak-e deficittel? Az elnök azonban minden tekintetben megnyugtatót és kijelentette, hogy legvégső esetben egyszerűsítik a menüt, de nem hiszi, hogy erre rákerüljön a sor. Ők bátran főzhetnek így, mert először is mindent nagyban és a termelőtől vásárolnak, másodsor pedig nem dolgoznak haszonra.

Hogyha a tagok közül valaki hosszabb-rövidebb időre elutazik, de ez időre a szövetkezetből nem akar kilépni, távozását egy nappal előbb bejelenti a titkárnál. Így távolléte idején, az ételmezés díjának csak tiz százalékát fizeti. A visszaérkezését szintén egy nappal előbb köteles a titkárral tudatni.

Egy teljes porció ételnek, ebédnek és vacsorának egy hónapra hetven korona az ára. A csak ebédből álló teljes porció negyvenöt koronába kerül. A kik egy-két napra a rendes porciónál többet kívánnak, azok a többletet azt fizetik, ami az egyhónapi teljes porciós élelem árából egy napra esik.

A porciók olyan bőségesek, hogy egy öttagú családnak (három felnőttnek és két gyermeknek) teljesen elég másfél porció ebéd és vacsora. Nem is hozhatnak többet az ilyen családok.

A konyha igazgatása.

A konyha személyzete áll: szakácsnéből, segítő szakácsnéből, cselédleányból és az udvarosból. Ez a létszám azonban a viszonyokhoz mérten apasztható, esetleg emelhető. Az alkalmazott személyzet teljes ellátást és megfelelő fizetést kap. (A szakácsné száz koronát egy hónapra.) A fizetést esetről-esetre a választmány határozza meg és a költségvetésben a közgyűlésnek bejelenti.

A szakácsné és udvarost az elnök fogadja föl. A segítő szakácsnőt és cselédleányt a gazda.

A konyha élén a gazdasszonynak kellene állani, de mert erről még nem gondoskodtak, pedig ehető szükség volna rá, az első szakácsné és a gazda intézik a konyha belső ügyeit. A konyha összes vagyonáról leltárt vezetnek. A hulladékokat: faggyut, tollat, csontot és a többit összegyűjtik és a gazda tudtával értékesítik.

A zsiradék-maradékból és faggyuból például a szakácsnő kitünő szappant főzött, a melyet a tagok olcsó pénzért megvásárolhatnak.

A konyhának mindazokat az ügyeit, a melyek nincsenek a közgyűlés elé utalva, a választmány látja el. A választmány áll az elnökön, titkáron és pénztároson kívül négy tagból, fele nő, fele férfi. Elnöke: a közgyűlés elnöke, jegyzője: a titkár.

A választmány jogköre: új tagok felvétele, annak meghatározása, hogy a konyha hány porció ételt és mennyi fogást készítsen. Az alkalmazottak fizetésének megállapítása. A számadás és költségvetés előleges megvitatása. Az elnök feladata és jogköre: a konyhát kifelé képviselni. A leveleket és szerződéseket aláírni. A konyha vagyoni ügyeinek ellenőrzése. Ő az elnök a közgyűlésben is. Az ő kezében összpontosul minden jog, amely nincs a közgyűlésnek főtartva. Az alelnök csupán csak az elnököt helyettesítheti. Ez esetben mindazok a jogok megilletik, mint az elnököt. A titkár feladata az írásbeli munkák ellátása s az elnöknek való segédkezés. A nyilvántartások s bejelentések vezetése és rendeltetési helyére juttatása. A titkár a közgyűlés és választmány jegyzője. A gazdának feladata: mindaz, ami egy gondos házigazda kötelessége. A pénztáros a pénzt kezeli. A költségvetést minden év decemberében az elnökhöz juttatja, míg a számadást a következő év márciusáig adja be. Fizetnie csak utalvány és nyugta ellenében szabad.

A megbizottak fizetést nem kapnak, de munkájuk esetleges elmulasztásáért méltányos kárpótlást kapnak.

A közgyűlés megbízását vagy választását visszautasítani nem lehet. Az esetleges kifogások dolgában a közgyűlés határoz. A közgyűlést a közös konyha összes tagjai alkotják.

Az étkezési idő: délben tizenkét és két óra között van, este hét és nyolc óra közt. Vasárnap és ünnepnapokon az étkezés csak tizenkét és egy óra között van. Vacsora-idő nincsen vasárnap, mivel a vacsorát, többnyire sült húst sült tésztával, mindjárt az ebéddel együtt osztják ki.

Az ételt minden család maga viteti haza. A sorrendet illetőleg az kap előbb, aki előbb jött. Hogy ezt pontosan megállapíthassák, mindenki számot kap, a mikor jön.

A szövetkezett családok mostani száma harmincyolc: (a többi nyaral vagy fürdőzik) három katonatiszt, négy ügyvéd, három patikárius, négy özvegy, huszonegy állami és vármegyei tisztviselő, három tanító és tanár. Ezek a tagok összesen ötvennégy porció ételt hozhatnak ebédre és vacsorára.

Most pedig tekintsük meg közelebbről a közös konyhát.

A konyha házatája.

Akáclobos udvarra lépünk. A levegő telve van a friss sütemény és peccenyé illatával. Déli tizenkét óra van, a tállalás ideje. A konyha előtt levő széles tornáccon csoportokba verődve ácsorognak az ételhordó cselédek. Mindegyik egy-egy számot szorongat a kezében, azzal bocsájtják be a konyhába. Egyszerre csak négyen mehetnek be ide. A konyha szép, tágas helyiség, amelyben minden ragyog a tisztaságtól. Egyik sarkában hatalmas tűzhely áll, amelyen óriási fazekakban és lábasokban fő az étel. A konyhában csinálják a tésztát. Hosszukás asztalokon két leány éppen pókhálószerűen finom rétestésztát huz. Innen jobbra van az éléskamra, folytatólagosan pedig a személyzet szobái, végül a titkár és a gazda hivatalos helyisége. Az udvaros, aki a tállalásakor mindig könyvvezetőnek csap fel, behívja az ételhordókat és hangosan fölolvassa, ki mennyit kap és bejegyzí, ha valaki a rendesnél többet visz. Eközben a szakácsné az osztáshoz lát. Gyorsan és bámulatos ügyességgel végzi ezt a munkát s közbe-közbe barnapirosra sült peccenyét huzogat ki a sütőből és öntözgeti

a sístergő levélvel, hogy jó porhanyós legyen. Mig benn tállalnak, bekanyarodik az udvarra egy parasztszekér teli libával, kacsával és csirkével. A gazda tüstént alkudozni kezd a paraszttal s felóra mulva már ott gágog, hápog és kukorékol az egész lábas jószág a baromfiudvaron. A tornáccon hatalmas agyafazekakban savanyodik az uborka és a káposzta. Az éléskamrában pedig nagy uborkás üvegekben van télire eltéve a befőtt cseresznye és a meggy.

A vezetőség később nagyobb helyiséget akar kibérelni, hogy a konyha mellett közös ebédlőt is rendezhessen be, ahol nőtlen fiatal emberek is részesülhetnek a közös konyha jótéteményeiben. Ez a közös ebédlő jó lenne mindjárt hetenként való társas összejövetelekre is. Aztán kis háztartási iskolát akarnak a közös konyhával kapcsolatosan létesíteni, amelyben a tagok fiatal leányait teljesen ki képeznék a főzésben.

*

Az érdekelt családokat majdnem mind meglátogattam. Egyetlenegy sem panaszkodott a közös konyhára, ellenkezőleg, valamennyi boldognak érzi magát, hogy a konyhától és a szakácsnéától megszabadult. Az egyik asszonykát nagy kosár avult harisnya mellett találtam, amelyet nagy buzgón foltozgatott. Körülötte két bájos kis leánykája ugrándozott. Az asszonyka rámutatott a kosárra:

— Lássá kérem, erre azelőtt soh'se jutott az időmből, most meg a picikék ruháskáit is én varrom. Két cselédet tartottam, mégis le volt kötve az egész időm. A szakácsné természetesen fölősslegessé vált, csak a szobaleányt tartottam meg. Ha le számítom a szakácsné bérét és ellátását, ami minimálisan véve, hatvan koronába került, akkor az egész mostani ételmezésem csak nyolcvan koronával kerül többbe, pedig a cseléddel együtt öten vagyunk. Nem is képzelem, milyen áldás, hogy ezekkel a nőekkel nem kell vesződni, akiknek az ember soha sem tudott eleget adni. Azután meg nem kell korán reggel a piacot járni, mézáróssal, fűszeressel veszekedni. Ebéd után az a kevés fehér edény hamar le van mosva. Nincs hamu, zsír, korom, ami piszkítja a lakást.

A másik családban beteges asszonnyal találkoztam, akinek három picike gyermeke van.

— Nem tudtam cselédet kapni — panaszkodott az asszony — nem akarnak három apró gyermekhez szegődni, kénytelen voltam magam főzni, mosogatni és amellet a kicsinyeimet is ellátni. Ez tett beteggé. Isten áldja meg azt, akinek fejében a közös konyha eszméje támadt. Nem tartok cselédet, a takarítást elvégzi egy bejáró asszony, aki az ételt is hozza. Én meg ráérek a gyermekeimmel törődni és a háztartásom sokkal kevesebbe kerül, mint azelőtt s sokkal jobban táplálkozunk.

Egy tanítónőt kerestem föl.

— Az uram is tanít, én is, — magyarázta a hölgy. — Most gondolhatja, milyen áldás rám a közös konyha. Nem kell a főzéssel és a cseléddel vesződnöm és nem szenvedek a kettős kellemetlenségtől, amelyet a háztartás gondozása és a hivatal ellátása okozott. A kis lakásomat magam is rendbe tudom szedni. Délben meghozatom az ebédet, este a vacsorát. Nyugodtan elláthatom a hivatalomat és az egész háztartásom összevissza nem kerül többbe nyolevan-nyolevanöt koronával.

Egy másik így dicsekedett:

— Magam főztem s csak egy cselédet tartottam, de a gyermekekhez bonne-t vettem, hogy legyen valaki, akivel sétálni menjenek. Most elküldtem a cselédet is, a bonne-t is. A takarítást bejáró asszony végzi, a gyermekeimmel pedig magam járok sétálni.

Hasonló módon nyilatkozott a többi is. Nem vesztették el ezek az otthont, sem a család meghitt bensőségének varázsát, csak a konyháktól szabadultak, mint ahogy megszabadultunk a rokkától, a szövőszéktől és a sütökemencétől is. Ha a tömegháztartás eszméje általánosan fog hódítani, olyan otthoaink lesznek, amelyekben boszuság nélkül, nyugodtan élhetünk. Az asszony a konyha helyett nagyobb föladatokat fog szolgálni s az anya sokkal többet jelenthet majd a gyermekei számára.

H i r e k.

Gladstone és az angyalok.

— Egy kis sajtóhiba. —

— aug. 7.

A „Bácska“ mult számában egy rövid visszaemlékezést tettem közzé a jó öreg Papp Sándor bácsiról, a volt legöregebb magyar bírósági aljegyzőről. Ebben a visszaemlékezésben az associatio idearum jó voltából a mi boldog emlékezetű Papp bácsink egy mondatban közvetlen szomszédságba keveredett Gladstone-val, a nagy angol államférfival, akivel különben ő azóta már bizonyára megismerkedett a menyeknek birodalmában.

Nos, a közlemény megjelenése után, nem csekély meglepetésemre, — azt olvasom a lapnak öt illeto hasábján, hogy Gladstont az angyalok „great old man“-nak nevezik. S ez az a bizonyos pont, amelynél kénytelen vagyok megállni. Mert a cikk alá az én nevem kezdőbetűi vannak illesztve s ezért a közlemény minden kijelentéseért nekem kell vállalni a nagyon tisztelt — bár hasonló esetben nem is valami súlyos — felelősséget. Ezt pedig a jelen pillanatban, — kérem szeretettel — semmiképen sem vállalom. Az ugyanis föltétlenül történelmi hitelességgel megvagygon állapítva, hogy a nagy angol államférfit az angolok „great old man“-nak nevezik, de hogy a menyországban az angyalok is annak neveznék, azt már, noha bizonyára ezek is kellőképpen respektálják az öreg urat, — egyáltalán nem tudom s nem is merném oly határozottsággal állítani.

Kétségtelen tehát, hogy a „Bácska“ szedője, kinek gondolatai a cikk szedése közben — nekrológról lévén szó — különben is fenn jártak az egekben, a mit sem sejtő angolok helyett az angyalok szájába adta a Gladstone titulását.

Ime tehát, csakis a szedő lehet a szószban. Én a magam becses nyakáról tisztelettel lerázni bátorodom a cikkben megjelent s itt ismertetett kijelentés minden felelősségét s mindenre ráér az ember — tisztázni a nagy kérdést, mert bármily horribilis mértékben lelkesedjem is az angolok iránt: még a legmagasztosabb inspiráció pillanatában sem tudnám őket olyan könnyen összetéveszteni az angyalokkal. Hagyjuk meg tehát a Gladstone titulását jogos tulajdonosaiknak, az angoloknak, kik, mint elkeseredett hegymászók, mostanában ugyis elég közel jutnak az egekhez s ebbeli boldog meglegedettségükben az eszük ágában sincs — angyalokká lenni.

Zs. B.

Kinevezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Hoffmann Ferenc és Steiger Gusztáv kátyi községi elemi iskolai tanítókat a kátyi állami elemi iskolához rendes tanítókká nevezte ki.

Egyházi hírek. Városvy Gyula kalocsai érsek Schnobl Xavér Ferenc zombori káplánt Bácsszentivánra adminisztrátorrá nevezte ki.

Bérmálás. Városvy Gyula kalocsai érsek a bérmálás szentségének kiszolgálása végett szeptember hó 3-án Melykutra érkezik.

Brankovics patriárka utóda. Karlócáról írják: A megüresedett karlócai patriárkátus betöltése a közelebbi idők egyik kérdése. Természetes, hogy az állás betöltése érdekében már is nagyarányú mozgalom indult meg a hazai szerbség körében s hol egyik, hol másik püspök nevéhez hozzák forgalomba. Tudvalevőleg hat szerb püspök van: Nikolics Miron pakráci, Gruics Mihály károlyvárosi, Letics György temesvári, Bogdanovics Lucian budai, Seviés Mitrofan bácsi és Zmejanovics Gábor verseci püspökök. Ezek közül a két elsőnek székhelye Horvátországban van s így megválasztásuk nem valószínű, mert a kongresszus mindig figyelemmel volt arra, hogy magyarországi püspökből legyen patriárka. Letics és Bogdanovics rokonai az elhunyt főpápnak, tehát nem bírják a radikális többség bizalmát. Marad tehát komoly jelölt Seviés és Zmejanovics, akik között kétségtelenül a tetterős és nagyképpességű Zmejanovicsot illeti meg az elsőség.

Halálozás. Kászonyi Károly nyug. honvédezedes Baján 85 éves korában elhunyt. Halálát özvegye és leánya: özv. Dobák Béláné s a rokonság gyászolja. Temetése kedden délután volt Baján.

Kerékpárverseny Zomborban. A bicikli-sportnak zombori kedvelői augusztus 18-án a zombori Rákóczi-szobor alapja javára kerékpárversenyt rendeznek. A nevezések augusztus 15-ig jelentendők be Dolencsics Józsefnél. Az érdekesnek ígérkező versenyre már most felhívjuk olvasóink figyelmét.

Rendkívüli közgyűlés. A „Zombori Keresk. Alkalmazottak Egylete“ folyó hó 18-án d. e. 11 órakor az egylet helyiségében rendkívüli közgyűlést tart a következő tárgysorozattal: 1. Az alapszabályok módosítása. 2. Titkár és könyvtárnok választása. 3. 4 választmányi póttag megválasztása.

Megszökött fiuk. A napokban történt, hogy egy szabadkai tanítónak gyermeke, aki a faszobrászmesterséget tanulta, mesterétől megszökött. A gyermek szülei vidéken tartózkodtak s amidőn megtírtak nekik, hogy gyermekük megszökött, az aggódó szülők rögtön hazajöttek s kutattak gyermekük után. A gyermek pajtásaitól megtudták, hogy Budapest felé vette útját. Ez némileg megnyugtatta az aggódó szülőket. Kedden jött egy levél Budapestről, amelyben az elveszettnek vélt gyermek bocsánatot kér szüleitől, hogy nekik nyugtalanságot és aggodalmat okozott. A levélben azt is írja, hogy nagyon megszerette az előbbi mesterségét, de mivel gazdája nagyon rosszul bánt vele, kénytelen volt egy másik pajtásával megszökni. Pénzük nem volt s így gyalogszerrel tették meg az utat a fővárosig s itt már munkát is szereztek maguknak, amely tisztességes megélhetést biztosít nekik. A szegény szülők mit tehetek: megnyugodtak és remélik, hogy ügyes iparos válik majd belőle.

Halálozás. F. hó 1-én Scheer Samu kereskedőnk, életének 36, házasságának 10. évében reggel 7 órakor meghalt. Temetése pénteken délután ment végbe nagyszámu közönség részvéte mellett.

Öngyilkosság. Zsurkovits Iliabukovac-szállási lakos f. hó 7-én d. e. 10 és 11 óra körül ismeretlen okból felakasztotta magát.

Tűzhalál. Folyó hó 6-án Paresetics János fia Sándor a gradinai szálláson szülei távollétében a konyhában játszott. A gyújtótól, melyet meggyújtott, lángot fogott a konyhaberendezés. Mire a szülők hazaértek, a szerencsétlen gyermek bennégett a konyhában.

A pálinka áldozata. A munkás-embernek hat napon át kell küzködni, hogy keservesen megkereshesse a kenyerét magának és hozzátartozóinak. Hat napon át dolgozik, hogy a hetedik napot ismét a pihenésnek szentelje és ujjabb erőt gyűjtsön a rá következő napokra. De nem így cselekedett Jelacsik István rejniefalvai napszámos, aki Szabadkán iparkodott kenyerét keresni. Vasárnap délelőtt bevetődött a városba és első dolga volt mindjárt a legközelebbi putikot felkeresni, hogy az elesigázott testét egy kis papramorgóval felvillanyozza. Azonban ugylátszik a „fraklikból“ annyit talált bevenni, hogy az egyensúlyát sem bírta megtartani. Egyet gondolt — ha tudott még gondolkodni — és kiválasztotta magának az ut közepét, hogy biztosabban haladhasson. De a pálinkától (tán a subagallértől! Szedő.) elkábult fej nem tudta többé megtartani az egyenes utat, mert hol az egyik, hol a másik szélére vitte nehéz feje. Egyszer aztán oly hatalmas lendületet kapott, hogy neki esett az egyik fának s a fejét össze-vissza zuzta. A bepálinkázott embert a mentők beszállították a kózkórházba. Hány ily eset fordul elő városunkban is, hogy bepálinkázott emberek a legmegbotránkoztatóbb dolgokat követi el, legkivált vasárnapi napokon, amikor legnépebbek az utcák. Ennek gátat kell vetni, hogy a jövőben ilyen dolgok ne forduljanak elő. A városi hatóságoknak oda kellene törekedniük, hogy minél előbb alkossanak oly törvényt, amely az összes koresmák és pálinkamérések szombat este 8 órától hétfő reggel 5 óráig zárva tartását rendelné el. Így a hatóságok elejét vennék annak, hogy a jövőben ily esetek előforduljanak, másrészt pedig a családfőt visszadná a saját családi fészékének.

Gondnokság. A zombori kir. törvénszék Alanov Száva ósziváci lakost gondnoksági zár alá helyezte.

Drágább a selyemgubó. A világiaci árak fokozatos emelkedésével kapcsolatban a földművelésügyi miniszter a selyemgubó beváltási arát különként az első osztályban 10 fillérrel, a második osztályban 40 fillérrel emelte fel, a harmadik osztályu gubó beváltási arát pedig 20 fillérben állapította meg.

Amerika hóbortja. Páncsics Jakab szabadkai földművesnek nagyon sokat kellett küzködni, míg becsületes munkájával magának és családjának egy pár száz koronát megtakaríthatott. Béla nevű gyermeke, aki kereskedőinas volt és mindössze csak 16 tavaszt élt át, nem ütött apjára. Leghőbb vágya mindig az volt, hogy Amerikát megláthassa és ezt nyiltan pajtásai előtt is hangoztatta. Végre egy szép napon a Béla gyerek eltűnt, mint a kámfor. De nem elég, hogy ő maga eltűnt, hanem vele együtt eltűnt a szüleinek összetakarított 180 korona készpénze is. A szegény ember most nemcsak elvesztett gyermekét, hanem az összetakarított pénzt is keresi és hogy magának ehhez könnyebbséget szerezzen, kénytelen volt a rendőrséget igénybe venni.

Szabadalmi kiállítás Debrecenben. A debreceni kereskedelmi- és iparkamara folyó év őszén — ha elegendő jelentkező lesz — a kamara iparmuzeumban szabadalmi kiállítást rendez. E kiállításra a szabadalmi tárgyak kicsinyített modelljei, esetleg rajzai és fényképei küldhetők be. A kiállítóktól semmiféle díj nem szedetik. Jelentkezni legkésőbb 1907. évi szeptember hó 1-ig lehet. Egyebekben felvilágosítással szolgál a szegedi, valamint a debreceni kereskedelmi és iparkamara.

Bicskázás. E hó 4-én Gáspár Menyhért mélykúti lakos koresmájában Facskó Mátyás szöváltásba keveredett több legénnyel, kik bicskát rántva, Facskón 14 szurást ejtettek, köztük 4 életveszélyeset. A tüdőt érintő szurások helyein légzéskor a levegő sipol. Facskó felgyógyulásához nincsen remény. A tetteseket Maczkó János, Juhász Mihály, Lipka János, Tornai István, Bundula Pál személyében elfogták.

Mikor fizessék a tisztviselőket?

Havonként-e vagy hetenként? Ez foglalkoztatja ujabbán a tisztviselőket s a sajtót. Sőt már értekezlet is volt ebben a kérdésben a fővárosban s ott az a nézet uralkodott, hogy a tisztviselők fizetésüket ne havi, hanem heti részletekben folyósítsák, mert így jobban tudnak védekezni az adósságinál ellen. Eddig az volt a vélemény, hogy jobban kijön kevés pénzével az ember, ha egyszerre nagyobb sum mába kapja meg, mert megvásárolhatja a háztartás egész havi szükségletét s bizonyos cikkeket nagyobb mennyiségben véve olcsóbban szerezhet meg. A tapasztalás azonban mást bizonyít. A legtöbb tisztviselő elsején ellátja a havi pénzt a mézárós, fűszeres, tejes stb. szám lákra, amelyek a mult havi bevásárlásból erednek s mert fizetését előre kapja, tehát tulajdonképpen mindig deficitben van. A hónap második felében csaknem kizárólag hitellel dolgozik, de legveszedelmesebb időszak a legutolsó hét, mert akkor elsejének közelségére nagyobb a hitel képessége és könnyebben vétezik a hitelhez szokott, — mert arra kényszerült, — hivatalnok. Most a heti fizetés könnyebb beosztásában és nagyobb kényszerében keresnek megoldást. A kérdést közelebb tárgyalják az országos tisztviselői egyesületek.

A beléndek áldozatai. Megdöbbentő szerencsétlenség történt Nemesmiliticsen. Két játszó gyermek lett az ártatlan tapasztalatlanság, a gyermekéveket megédesítő tudatlanság áldozata. Száviacs Zakariás községi csordás unokái, — két kis gyermek — a legelőn játszottak. Játék közben beléndekre akadtak. A beléndekbogyókat élvezhető gyümölcsnek tartva, több bogyót megevettek. A játszi kedvnek csakhamar irtózatossá vált. A megrettent szülők és nagyszülők azonnal orvosért küldöttek, aki haladéktalanul meg is jelent, hogy megmentse a gyermekeket, ha még lehet. Az egyik gyermeknél azonban az orvosi tudomány már nem használt. Félnap kioldás után meghalt. Aligha segíthet azonban a nagyobbik gyermek is, mert az orvos állítása szerint alig menthető meg az életnek.

Magyar név. A belügyminiszter Marberger Zsigmond bácsfeketehegyi illetőségű, most újpesti lakos családi nevének Majorra kért változtatást megengedte. — Ugyancsak engedélyt kapott Pollák Frigyes péterrévei illetőségű lakos a „Pártos” név viselésére, és Maizl Márton bácsbokodi illetőségű, most kapuvári lakos a „László” név viselésére.

Szerkesztői üzenet.

Öväs. T. K. Zombor. A Bácskai Hírlap egész cikkével nem szállhatunk perbe, mert igazságok is vannak benne, elemi nagy igazságok, melyeket mindenkinek, aki ember, vallania kell. Ami ellen övást lehet és kell tenni, az a következő megdöglő, a történelem és az élet tanúságaival homlokegyenest ellenkező elszólása:

„Igenis, szükség van Magyarországon a zsidókra. Nélkülük nem volna itten sem ipar, sem kereskedelem, sem sajtó, sem művészet, — hanem volna itten még mindig egy nagy-nagy Ázsia. Falvak bigott és tudatlan néppel, ahol legokosabb ember a plébános ur volna, no meg a kántram.”

A jámbor nem tudja, hogy ipar is, kereskedelem is, sajtó is, tudomány is, művészet is már akkor volt Magyarországon, mikor a zsidóság polgárjogairól legfeljebb egy-két legnagyobb magyar álmodozott csupán. A zsidók emancipációjáért a magyar s nem a zsidó sajtó küzdött. Hogy az emancipáció után előzölötték a megnyitott pályatereket, az igaz. De vastag tévedés, hogy a kereskedelem és részben az ipar területén kívül a kiválóság érdeme az övék volna. Sok közkatónát adtak mindenféle, de igazán nagy embert alig. Ellenben tagadhatatlan, hogy bizonyos elnevezetlenség járt mindenütt a nyomukban. Az új Magyarország megalkotói: egy Széchenyi, egy Kossuth, egy Deák, egy Petöfi, egy Arany sat. ugyan rázhatnák a fejöket, ha valahogyan onnan felülről e lehetetlen sorokra esnék a tekintetük.

Hogy „a szocializmus világmeváltó tanát nálunk a zsidó humanizmus, szellemi nyíltság propagálta” e kétes érdemet elismerjük, de hát adunk az istennek

minden zsidószerevetünk mellett is, hogy „a magyar népnek közkincsevé tenni” legalább eddig még nem engedte. Nekünk nem nemzetközi, hanem magyar nemzeti szocializmus az ideálunk.

Elég az övásból ennyi. Az, hogy nem „sine praeputione”, hanem „sine praeputio” a helyes, már szót sem érdemel.

HIRDETÉSEK.**Házeladás.**

Zomborban, (Szelenese városrész)

Ács-utca 2. sz. házam

szabadkézből eladó, esetleg nov. 1. kiadó.

Bővebbet a tulajdonosnál:

Rovákovits Pálné.

3-1

Vermögensverkauf 14 klmtr. entfernt von Djakovo bestehend aus:

120 Joch Ackerfeld, Wiesen, Pflaumengarten.

2 Weingarten 4 1/2 Joch mit Gebäuden.

1 schönes solides Wohnhaus, mit Nebengebäude, Branntweimbrennerei. o o o o

1 kleines Wohnhaus mit Garten. o o o o

1 leerer schöner Hausplatz. o o o o o

750 Hktl. Bottiche und Gebinde. o o o o

2 Branntweinkessel. o o o o o o o o

Ernst Reftanten wollen sich an

Herrman Flesch

TRNADA, Post Djakovo — melden.

3-3

1665. sz. kig. 1907.

Pályázati hirdetmény.

Bácsfeketehegy községben lemondás folytán megürült rendőrvetöi s netán megürülendő közrendőri állásra ezennel pályázatot hirdetünk. Felhivatnak a pályázni akarók, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényeiket *folyó évi augusztus hó 15-ének déli 12 órájáig* alulírott előljáróságához benyujtsák. Később érkező folyamodványok figyelembe nem vétetnek. A rendőrvetö évi fizetése 800 korona, a közrendőre 600 korona, felszerelést a község ad, ruházatról a megválasztandó köteles gondoskodni. Pályázók igazolni tartoznak, hogy magyar honpolgárok, védkötelezettségüknek megfeleleek, 24-ik életévüket betöltötték, a 60-ikat pedig el nem érték, feddhetlen erkölcsűek és rovatlan előéletűek, a magyar nyelvet szóban és írásban oly tökéletesen tudják, hogy azon az előirt írásbeli teendőket biztosan végezni képesek. (A közrendőre csupán azt köteles igazolni, hogy magyarul beszélni, írni és olvasni tud.) A választásnál előnyben részesülnek az 1873. évi II. t. cz. által kedvezményezett altisztek és kiszolgált csendőreok, a hadsereg és honvédségnél kiszolgált egyének és végül az eddig minden kifogás nélkül csendőrségi szolgálatban álló egyének.

Bácsfeketehegy, 1907. évi július hó 24-én.

2-1

Házeladás.

Hódság község kellő közepén, nagy forgalomnak örvendő, a plébánia és az adóhivatallal szemben levő **154. sz. ház,** szabad kézből

azonnal eladó.Bővebbet: **id. Menráth József,** tulajdonosnál.

3-1

Kosztos diákok

a jövő iskolai évre elvállaltatnak intelligens tanító családnál, hol kellő felügyelet mellett, ** gondos ápolásban is részesülnek. **

Cim: **SIPOS IGNÁC Zombor,**

Zöldfa-utca 6. szám.

244-9-3

A bácsalmási királyi járásbíróóság e. i. vezetőjétől.

1907. El. 79/1. szám.

Hirdetmény.

A bácsalmási kir. járásbíróóság hivatalos helyiségeinek fűtésére az 1908. évben szükséges 140 köbméter elsőrendű bükk tűzifa szállítás tárgyában ezen kir. járásbíróóság vezetőjének hivatalos helyiségében **1907. évi szeptember hó 10. napján d. e. 9 órakor** nyílt szóbeli árlejtés fog tartatni.

Bánatpénzül 120 kor. készpénz, vagy megfelelő óvadékképes értékpapír teendő le.

A szállítás feltételei ezen, valamint a bajai, szabadkai, topolyai, zentai és zombori kir. járásbíróóságnál tekinthetők meg.

Bácsalmás, 1907. évi augusztus hó 2-ik napján.

Dr. Terjék,
kir. albíró.

ELŐLJÁRÓSÁG.

Árverési hirdetmény.

A szekszárdi kir. közalapítványi gazd. Felügyelőség részéről ezennel közhírré tétetik, miszerint a magyar tanulmányalap tulajdonához tartozó fajszi földbirtok és vadászati-, valamint a belvizi halászati jog 1907. évi október hó 1-től számított hat évre, — a dunai halászati jog pedig 1911. évi december 31-éig terjedő időre bérbeadni szándékolatván, e célból a zárt ajánlati nyilvános versenytárgyalás a szekszárdi kir. közalapítványi gazd. felügyelőség hivatalos helyiségében **1907. évi augusztus hó 22-én délelőtt 10 órakor** fog megtartatni.

Bérbeadás alá kerül:

1. a fajszi dunabalsparti 275⁷¹⁶/₁₆₀₀ holdas birtok,
2. az éldunai halászati jog,
3. a holtunai " "
4. a vadászati jog. " "

A két templomgondnok bérletében levő 12 kat. hold nem kerül árverés alá, — de ezen 12 hold a birtok más részén lesz kijelölve. Ezen 12 hold bérletére tehát ajánlat nem teendő, mert ezután a jelenlegi szerződés feltételei és az összes adók aránylagos viselése mellett azon bér lesz fizetendő, mely a tag birtok után holdankint eléretik. Ha a templomgondnokok abba bele nem egyeznének, azon esetben ezen 12 hold a tagbirtokkal együtt lesz bérbeadva.

Versenyezni kívánók felhivatnak, hogy az 1 kor. bélyeggel és a beigérendő évi bérösszeg 10% ának megfelelő bánatpénzzel, óvadékképes értékpapirokkal, vagy takarékpénztári betéti könyvecskével ellátandó zárt ajánlataikat a jelzett nap délelőtt 10 órájáig nyujtsák be, mert későbbben érkező, távirati, vagy utóajánlatok figyelembe nem vétetnek.

A zárt ajánlatokban a beigérendő évi bérösszeg számokkal és betűkkel olvashatóan kiirandó és kijelentendő, hogy ajánlattevők úgy a bérleti feltételeket, valamint az ezeket kiegészítő jelen hirdetményt ismerik és azoknak magukat feltétlenül alávetik.

A zárt ajánlatok borítékján megjelölendő, hogy az ajánlat melyik bérletre szól.

Kiskoruk, csőd vagy gondnokság alatt, vagy az uradalommal perben állók, vagy egyéb kent kifogás alá eső személyek ajánlatai figyelembe nem vétetnek.

A bérbeadási feltételek az árverés napjáig az alulírott felügyelőség hivatalos helyiségében a délelőtti hivatalos órák alatt betekinthetők, — a 275 holdas birtokot illetően a feltételek az érdeklődőknek — visszaküldés kötelezettsége mellett — kívánatra megküldhetők.

Kelt Szekszárdon, 1907. július 30-án.

A m. kir. közalapítványi gazd.
Felügyelőség.

2-2

4791/1907.

Pályázati hirdetmény.

Bács-Bodrog vármegye Mélykut és Rém községeiből álló VIII. kéményseprési kerületében elhalálozás folytán megürült kéményseprői állásra ezennel pályázatot hirdetek.

Az állás javadalmazását a 32287. alisp. 1407/jkv. 1903. számú vármegyei szabályrendelettel megállapított seprési díjak képezik.

Felhívom a pályázni óhajtókat, hogy az említett szabályrendeletben előírt képesítésüket igazoló kérvényüket hozzám **f. évi szeptember hó 8-ig** nyujtsák be.

Bácsalmás, 1907. augusztus hó 4.

Főszolgabíró szabadságon:

Koller,
szolgabíró.

2-1

GÖSZI PÁI

Cementáru gyára Zombor Thököly-ut 18. (az udvarban).

Ajánlja saját gyártmányu és 420 atmoszfera nyomással készült **cementlapjait** a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig folyosók, konyhák, fürdőszobák, tem-
plomok, kapualjak beburkolására.

Beocsini cementgyári Unio részvénytárs. . .
Seidner Bernát és Fia Lalasinci mészgyárak
képviselte és raktára.

Elárusítás kicsinyben és nagyban.

Cimre ügyelni kérem.

30-20

Részletfizetésre!

Részletfizetésre!

A nagyérdemű közönség b. tudomására adom, hogy nagyobb forgalom elérése végett **villanyvilágítási berendezést, villanyos csillárokat**, amelyből óriási választék állandóan raktáron van, **leszállított árak és**

részletfizetés mellett is berendezem.

Kérem a nagyérdemű közönséget raktárom megtekintésére.

Költségvetéseket és terveket díjtalanul készítem.

Tisztelettel

TELTSCHE GÁSPÁR,

hatóságilag engedélyezett villanyvilágítási vállalatja.

*-31

Részletfizetésre!

! Jótállás két év! -

Miért érdekelje önt?

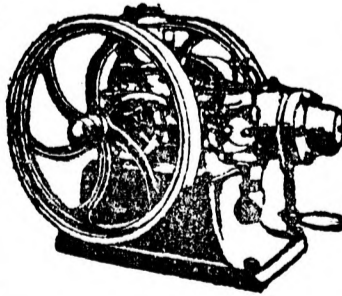
a **START** nyersolaj-motor és a **START** nyersolaj-lokomobil.

Mert

ennek a szerkezete az eredeti, a nem utánzott. Rendkívül olcsó az üzeme és az ára. Járása nyugodt, zajtalan, megbízható. Kezelése egyszerű.

Felállításához nem kell hatósági engedély.

Benzin tűzveszélyes és drága; **nyersolaj** abszolút veszélytelen s olcsó.

*-21

Egy 20 HP. **START** nyersolaj-motor üzemen van a nagykikindai BOHN-féle téglagyárban. Egy 5 HP. **START** nyersolaj-lokomobil látható Zombolyán. Egy 7 HP. **START** nyersolaj-motor megtekinthető raktárunkon.

== Kérjen árakat. ==

SCHVARCZ JÓZSEF és TÁRSA

BUDAPEST, V. ker., Váci-körut 26. szám.

műszaki iroda és raktár.
== GÉPSZILGYÁR. ==

géb.
évi
190
hat

2-2

4574/907.

Pályázati hirdetmény.

Az újvidéki járáshoz tartozó Ur-szentiván községben megüresedett irnoki állásra pályázatot hirdetek.

Az állás évi javadalmazása a községi pénztárból fizetendő 800 kor. fizetésből és amennyiben megválasztandó az 1900. évi XX. t.-c. 3. §-ában megszabott jegyzői minősítéssel bir, 200 korona állami fizetés kiegészítésből áll.

Felhivom a pályázni óhajtókat, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényeiket hozzám **1907. évi augusztus hó 19-éig** nyujtsák be.

Ujvidék, 1907. évi julius hó 30.

Dr. Fratricsevi István,
tb. főszolgabíró.

2-2

AGARRIA

MAGYAR GÉPFORGALMI R. TÁRS.

Benzinmotorok

Benzincséplők

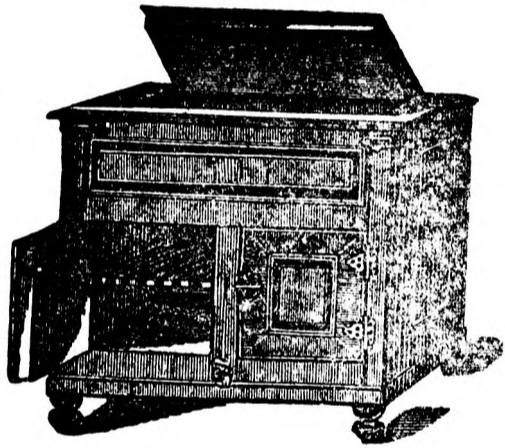
Malomberendezések stb.

Kérjen minden gazda
árjegyzéket

Levélcím:
"AGARRIA"
Budapest, Váci-ut 2.

GOMBOS MÁNDOR

jégszekrény és fürdőberendezések gyára, épület- és diszműbádogos, valamint zománczott főzőedény kereskedése
ZOMBOR (Bácska).

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására adni, hogy üzletemet a legjobb minőségű **zománczott főzőedény**nyel

kibővittem és azt a n. é. közönségnek a legolesőbb árban számitom, kérve a n. é. közönség szives pártfogását.

Továbbá dús raktár mindenféle **jégszekrényekben** (vendéglősök, mézárosok és magánosok részére), **fürdőkádakban** és **konyhafelszerelésekben**.

Minden e szakmába vágó és rajzszerinti bármilynemű bádogáruk elkészítettnek.

Javítások olcsón és pontosan.
Képes árjegyzék kívánatra bérmentve küldetik.

Eladó házhely.

Zomborban, Vitéz-utca 4. sz.
házhely szabadkézből
azonnal eladó.

Bővebb felvilágosítással szolgál a tulajdonos, Vitéz-utca 10. sz.

4308/907.

Pályázati hirdetmény.

A járásomhoz tartozó Ókér községében üresedésben levő és 600 korona évi fizetéssel egybekötött irnoki állásra **1907. évi augusztus hó 19-iki** határidővel pályázatot hirdetek.

Ujvidék, 1907. évi julius hó 28.

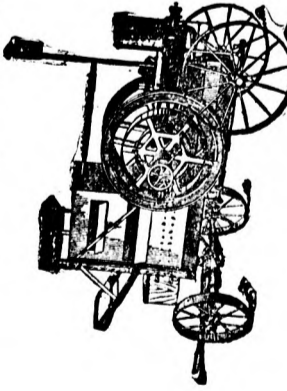
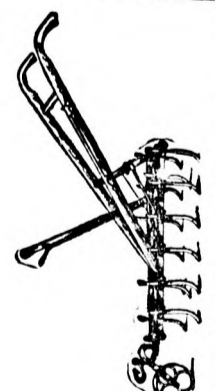
Dr. Fratricsevi István,
tb. főszolgabíró.

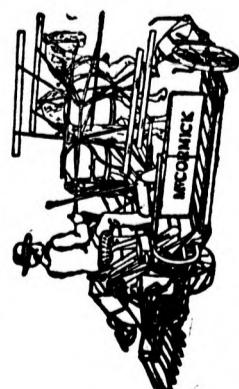

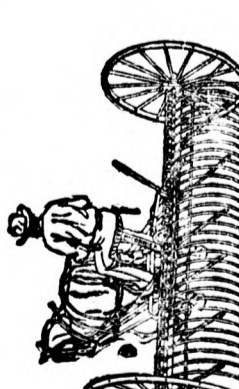
2-2

CORMICK

amerikai aratógépgyár

igazgatósága és főraktára:
Budapest, V. Alkotmány-utca 12.
Knecht E. John igazgató.
Mc Cormick kévekötő-arató-
gépei és marokkrákó-arató-
gépei a magyar viszonyoknak
megfelelően külön lesznek gyártva.
Ez nem áros frázis, hanem tény!

Összes gyártmányainkról szóló képes katalógusunkat kívánatra bérmentve küldjük.

Boroshordók

egyszer-kétszer használva minden nagyságban kaphatók 10-7

Schmidt János
vendéglősnél Bácsfeketehegyen
3 kr.-tól 5 kr.-ig literenként.

Meghívó

„NÉPHITELBANK” részvénytársaság
Szenttamáson
részvényesei részére 1907. évi augusztus hó 19-én d. e. 8 órakor az intézet helyiségében tartandó

rendkívüli közgyűlésre.

Napirend:

1. A közgyűlés tagjainak hitelesítése és határozathozatal annak szabályos összejöveteléről.
2. Határozathozatal az alaptőke felemelése tárgyában.
3. Az alapszabályok 5. §. módosítása.
4. Két jegyzőkönyvi hitelesítő választása.

Az igazgatóság.

Megjegyzés: Az alapszabályok 24. §-a értelmében a közgyűlésen személyesen, vagy meghatalmazás útján csak azon részvényesek bírnak szavazati joggal, kik részvényeiket 8 nappal a közgyűlés előtt az intézet pénztárába leteszik.

A

GAZDASÁGI TAKARÉKPÉNZTÁR Rvt.

Z O M B O R B A N

4 1 0 / 2 0

kamatot fizet a

TAKARÉKBETÉTEK

után, tisztán,

minden levonás nélkül.

Zongoraórát

adok lakáson, ugyszintén házon kívül is. A legjobb tan módszer mellett eddig is a legelőkelőbb családokban tanítottam szép eredménnyel.

Érdeklődőknek mindenkor szívesen adok felvilágosítást lakáson (Eötvös József-körut 43.)

Óváryné.

Egy tulajdonomat képező

szélmalom

nagyobbszabásu, 2 pár kő és hengerral, ugy az összes favitorla lebontás végett eladó, de a téglanem.

Érdeklődők személyesen forduljanak hozzám.

Szenttamás, 1907. július 29.

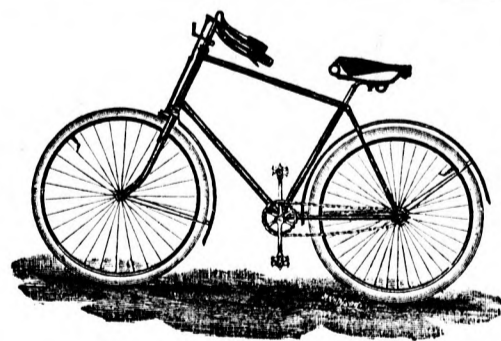
Manojlovity Sándor.

Mindennemű varrógépek és kerékpárok javítóműhelye.

TURY JÁNOS

mechanikai gépműhelye ZOMBOR, Galamb-utca 10.

Nagy kerékpár javítóműhely, valamint varrógép, számozógép, grammofon, villanyos csengő és minden e szakmába vágó gépek javítóműhelye. Eszközöl villanyos csengő bevezetéseket szavatosság mellett.

Allandó raktár:

Varró- és himző-gépekben, kerékpárokban és ezek alkatrészeiben.

A Courir kerékpárok képviselője.
Szolid árak, kedvezményes fizetési feltételek.

Választék kerékpár alkatrészekben.

Zombor. Bittermann Nándor és fia könyv- és könyvnyomdájából.

Minden gép javításáért 1 évi szavatosság.

Minden varrógéphez alkatrészek.